

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ У 2025/2026 Н.Р.

Організація освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р) [4] та вимог:

- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 (5-8 класи) [1];
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 (9-11 класи) [5].

Реалізація змісту освіти з інформатики в 5-11 класах у 2025/2026 н.р. у закладах загальної середньої освіти здійснюватиметься відповідно до:

- Типової освітньої програми (наказ МОН України від 09.08.2024 №1120 (5-9 класи) [2; 6];
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 №464) (10-11 класи) [7].

Вивчення інформатики та міжгалузевих інтегрованих курсів у 5-11 класах буде здійснюватися за навчальними програмами та модельними навчальними програмами, розміщеними на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України та ІМЗО, які пропонуються брати за основу при плануванні освітнього процесу.

Таблиця 1

Клас	Назва навчальної програми
2	Типові освітні програми для 1, 2 класу НУШ: авт. О.Я. Савченко ; авт. Р.Б. Шиян
3, 4	Типові освітні програми для 3, 4 класу НУШ: авт. О.Я. Савченко ; авт. Р.Б. Шиян
5-6 (НУШ)	Модельні освітні програми «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795): • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н.В., Барна О.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пасічник О.В., Чернікова Л.А.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Завадський І.О., Коршунова О.В., Лапінський В.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Радченко С.С., Боровцова Є.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Козак Л.З., Ворожбит А.В.).

7-9 (НУШ)	Модельні освітні програми «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року №1001): • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.); «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795): • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Завадський І.О., Коршунова О.В., Твердохліб І.А.); «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 №1090): • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н.В., Барна О.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопалов Є.А.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пасічник О.В., Козак Л.З., Ворожбит А.В.); • модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Громко Г.Ю., Шевчук П.Г., Ковбаса В.М.).
	Міжгалузеві інтегровані курси STEM. 5-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс) • Модельна навчальна програма «STEM. 5-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ф. Левченко, А. Озарчук, В. Рогоза, О. Скулатов, В. Сіпій, М. Тишковець). STEM. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс) • Модельна навчальна програма «STEM. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бутурліна О.В., Артемеєва О.Є., Крижановський С.М., Мізіченко Т.М., Мостепан Н.М., Новікова Г.С., Хорищенко О.А.). • Модельна навчальна програма «STEM. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Засєкіна Т.М., Коршунова О.В., Василяшко І.П.).
9-11 класи	Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392
9	Інформатика для учнів 5-9 класів, які вивчали інформатику у 2-4 класах
9	Інформатика. Навчальна програма для 8-9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням окремих предметів (за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти
10-11	Рівень стандарту Підручник (Ривкінд Й.Я.) Підручник (Морзе Н.В.) Програми та грифи курсів за вибором від Cisco
10-11	Профільний рівень

Вивчення інформатики у 9-11 класах

У 9 класі пропонується використовувати підручники, які згідно з наказом МОН від 22.02.2021 №243 [8] отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», а саме авторських колективів:

- Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.;
- Морзе Н.В., Барна О.В.;
- Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопапов Є.А.;
- Коршунова О.В., Завадський І.О., Стасюк З.Р.;
- Казанцева О.П., Стеценко І.В.,

• та один підручник з поглибленим вивченням інформатики авторського колективу Руденко В.Д., Речич Н.В., Потієнко В.О.

Електронні версії підручників розміщені на сайті ІМЗО [9].

У 9-11 класах закладів загальної середньої освіти у 2025/2026 н.р. вивчення інформатики буде продовжуватися за навчальними програмами, які розміщено на вебсайті Міністерства освіти і науки України, тому для 9-11 класів чинними є методичні рекомендації щодо викладання інформатики минулих років.

Вивчення інформатики в 8-х класах НУШ

У 8-х класах Нової української школи навчання буде здійснюватися на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 [1]. У 8-х класах основної школи навчання інформатики має відбуватися відповідно до модельних програм, рекомендованих МОН України, а також за навчальними програмами, розробленими вчителем на основі модельних програм і затвердженими педагогічною радою закладу освіти.

Рекомендовані модельні навчальні програми з інформатики подані в Таблиці 1.

Зверніть увагу! Модельна навчальна програма **обирається на весь цикл** базової середньої освіти – адаптаційний цикл (5-6) або цикл базового предметного навчання (7-9 класи). **У межах кожного циклу зміна модельної навчальної програми не дозволяється.**

У додатку 1 до наказу МОН України №1120 від 09.08.2024 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» вказано мінімальну та максимальну кількість годин на кожну освітню галузь та різницю по кожній галузі [2]. Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Мінімальну й максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту). Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою для інформатичної освітньої галузі наведено у Таблиці 2.

Таблиця 2

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин на тиждень і рік														
		5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас		
		мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі
Інформатична	На тиждень	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1,5	3	1,5	1,5	3	1,5
	На рік	35	70	35	35	70	35	35	70	35	52,5	105	52,5	52,5	105	52,5

Отже, наприклад, у 8 класі заклад освіти може виділити на інформатику мінімальну кількість (1,5 год.) або максимальну (3 год.), а може вибрати 2 год. Різницю годин, що залишаться (якщо залишаться), заклад освіти розподіляє на іншу галузь або інтегрований курс, затверджений МОН України.

При укладанні календарно-тематичного планування (5-8 клас НУШ) варто зважати на такі речі:

- у календарно-тематичному плануванні мають бути **всі теми**, які представлені у відповідній модельній програмі;
- учитель може розширити програму, відповідно модифікувавши модельну програму та додавши потрібні, на його думку, актуальні теми, а навчальна програма має затверджуватись педагогічною радою;
- при мінімальній кількості годин мають бути розглянуті **ВСІ без винятку теми відповідної модельної програми**, зменшується лише кількість годин на їхнє вивчення.

Щодо вибору модельних програм: змінити обрану модельну програму можна тільки після закінчення адаптаційного циклу (5-6 клас), а також після закінчення циклу базового предметного навчання (7-9 клас).

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за №229/6517, зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти №572 від 09.10.2002, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту №921 від 17.08.2012, наказом Міністерства освіти і науки №401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі [14]. Можливість поділу класів на групи при вивченні окремих предметів має бути зафіксована в освітній програмі закладу освіти.

Організація діяльності на уроках інформатики

Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в кабінеті інформатики здійснюється відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом МОН від 26.12.2017 №1669, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за №100/31552 [10].

Відповідно до листа МОН від 17.07.2013 №1/9-497 «Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань створення безпечних умов для роботи у кабінетах інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій загальноосвітніх навчальних закладів» щороку перед початком роботи учнів у кабінеті інформатики вчитель проводить первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, який знайомить учнів з правилами поведінки в кабінеті інформатики [3].

Інструменти для роботи

- Scratch, Blockly, Python (на базовому рівні)
- Google Workspace (Docs, Sheets, Slides)
- Tinkercad (3D-моделювання)
- Canva, Crello (створення графіки)
- Padlet, Miro (спільна робота)
- LearningApps, Classtime, Quizizz (тести та вправи)

Рекомендовані ресурси для вчителя

- mon.gov.ua
- [Методичний креденець](#)
- [Блог «На допомогу вчителю інформатики»](#)
- [Освіта.ua](#) – Методичні матеріали

Санітарний регламент

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який набув чинності з 10 січня 2025 року, обмежує час безперервної роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами:

- для учнів 5-7 класів – не більше 20 хвилин;
- для учнів 8-9 класів – 20-25 хвилин;
- для учнів 10-11 (12) класів на 1-й годині занять – до 30 хвилин, на 2-й годині занять – 20 хвилин.

Також він передбачає обов'язкове проведення вправ з рухової активності та гімнастики для очей під час роботи з технічними засобами навчання [11].

Використання неліцензійних примірників програмного забезпечення забороняється. Допускається використання програмного забезпечення лише на основі ліцензій вільного поширення або пропріетарного відповідно до законодавства у сфері авторського права і суміжних прав із дотриманням вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» до користувацьких інтерфейсів комп'ютерних програм [12].

Мінімальні вимоги безпеки та захисту здоров'я педагогічних працівників під час здійснення роботи, пов'язаної з використанням екранних пристроїв незалежно від їхнього типу та моделі, встановлюються Вимогами щодо безпеки захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями, затвердженими наказом Міністерства соціальної політики України від 14.02.2018 №207 [13].

На уроках інформатики за відсутності ліцензії на пакет офісних програм MS Office та іншого програмного забезпечення альтернативним може стати вільне програмне забезпечення, яке можна завантажити з офіційних сайтів.

Для повноцінного виконання навчальних програм рекомендується використовувати повнофункціональні, а не імітаційні програмні засоби та середовища.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (дата звернення: 11.06.2025).
2. Наказ МОН України від 09.08.2024 р. №1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». URL: <https://drive.google.com/file/d/1UJx6Ez1SNliZeRmYc7CBgo4KZyOZRKhr/view> (дата звернення: 11.06.2025).
3. Лист МОН від 17.07.2013 №1/9-497 «Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питань створення безпечних умов для роботи у кабінетах інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій загальноосвітніх навчальних закладів». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36559/ (дата звернення: 11.06.2025).
4. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.06.2025).
5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 (9-11 класи). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.06.2025).
6. Типова освітня програма, затверджена наказом МОН України від 09.08.2024 №1120 (для 5-9 класів). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf> (дата звернення: 11.06.2025).
7. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019

№1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 №464) (для 10-11 класів). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0408729-18#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

8. Наказ МОН від 22.02.2021 №243 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». URL: <https://drive.google.com/file/d/13lyuFB4dNJvdJSFOpvv4L3DrJ-4f9I-O/view> (дата звернення: 11.06.2025).

9. Сайт ІМЗО. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/8-klas/nformatika-8-klas/> (дата звернення: 11.06.2025).

10. Наказ МОН від 26.12.2017 №1669, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за №100/31552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

11. Наказ МОЗ від 25.09.2020 №2205 зі змінами, внесеними наказом МОЗ №79 від 10.01.2025, «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

12. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» зі змінами, внесеними згідно із законом №4017-IX від 10.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

13. Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.02.2018 №207, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25.04.2018 №508/31960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

14. Наказ МОН України від 20.02.2002 №128. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/3063/> (дата звернення: 11.06.2025).